

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ КИНЕЗИОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр. 2502-307/12 од 11.12.2014 година донесена на 131. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 11.12.2014 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област кинезиологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 19.11.2014 година и во предвидениот рок се пријави д-р Ленче Николовска, виш предавач на Факултетот за медицински науки – стручни студии при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката **м-р Ленче Николовска** е родена на 26 јануари 1970 година во Кочани. Основно и средно образование завршува во Кочани. Во 1992 година дипломира на Студиска програма за виши рентген техничари, во склоп на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје и се стекнува со звање виши рентген техничар.

На 4 јули 2003 година завршува четиригодишни додипломски студии на Катедрата по кинезитерапија на ЈЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, Р. Бугарија, и се стекнува со звање дипломиран кинезитерапевт. Дипломата е нострифицирана од страна на Министерството за образование и наука на Р. Македонија со Одлука бр. 09-4406/1 од 1.10.2004 година. По поднесеното Барање за еквиваленција на оценките од 14.4.2011 г., врз основа на споредбата и пресметката на оценките направена од страна на МОН, бр.13-2619/2 од 20.4.2011 година, просечната оценка во Р. Македонија изнесува 9,35.

Своето образование го продолжува на Универзитетот „Св. св. Кирил и Методиј“ – Велико Трново, Р. Бугарија, каде што на 28.1.2006 година завршува *постдипломски магистерски студии* во научната област кинезитерапија и спортска педагогика. Тема на магистерскиот труд е „*Правилното хранене – главен фактор за развитието, лечението и рецидивирањето на целулитот и затлъстявањето*“. Дипломата е нострифицирана од страна на Министерството за образование и наука на Р. Македонија со Одлука бр. 09-2667/2 од 7.6.2007 година. По поднесеното Барање за еквиваленција на оценките од 14.4.2011 г., врз основа на споредбата и пресметката на оценките направена од страна на МОН, бр.13-2620/2 од 20.4.2011 година, просечната оценка во Р. Македонија изнесува 9,69.

На 28.1.2014 година завршува трет циклус докторски студии во научна област кинезитерапија на Факултетот за јавно здравје и спорт при ЈЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, Р. Бугарија. Тема на докторската дисертација е „*Моделиране на фигурата со естетична физиотерапија и комплексна кинезитерапија*“. Дипломата е нострифицирана од страна на Министерството за образование и наука на Р. Македонија со Решение бр. 14-8737/2 од 26.11.2014 година. По поднесеното Барање за еквиваленција на оценките од 28.11.2014 г., врз основа на споредбата и пресметката на оценките направена од страна на МОН, бр.13-18958/2 од 19.12.2014 година, просечната оценка во Р. Македонија изнесува 9,56.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање доцент

1. Доктор на науки од соодветната научна област – кинезитерапија.
2. Просек на студиите од прв циклус студии – 9.35.
3. Просек на студиите од втор циклус студии 9.69.
4. Просек на студиите од трет циклус студии 9.56.
5. Објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Nikolovska, Lence (2014)	<i>Influence of our weight loss program on the psycho emotional status of patients.</i> http://www.actakin.com/TEXT/TxAr0801.html	International scientific Journal of Kinesiology “Acta Kinesiologica”, 8 (1). pp. 92-94. ISSN 1840-3700	Од 2007 год. 17 изданија
2	Nikolovska, Lence (2014)	<i>Our experience in the reduction of overweight and cellulite.</i> http://www.sposci.com/TEXT/TxAr0701.html	International scientific Journal of Kinesiology “Sport Science”, 7 (1). pp. 20-22. ISSN 1840-3670	Од 2008 год. 14 изданија
3	Kraydjikova L., Andonova T., Matzuridis A., Matzuridis A., Nikolovska Lence	<i>Adaptive physical activity and sport in 15-years old students with thoracic deformation.</i>	In: VI International Scientific Congress “Sport, Stress, Adaptation”, May, 2012, Sofia, Bulgaria.	(2012) Публикација
4	Andonova T. Kraydjikova L., Peeva P., Nikolovska Lenche	<i>Massage methods for psychoemotional recovery in female athletes.</i>	In: XVI International Scientific Congress “Olympic Sports and Sport for All, May, 2012, Sofia, Bulgaria.	(2012) Публикација
5.	I.Topuzov, L.Nikolovska (2010)	<i>The role of art in occupational therapy of people with disability</i> http://jbcr.mu-pleven.bg/pdf/Title%20Page.pdf	Journal of Biomedical and Clinical Research. ISSN 1313-9053 Volume 3, Number 1, Supp.1	Од 2008 год. 14 изданија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Од 1997 г. до 2007 г., кандидатката д-р Ленче Николовска била вработена во Медицински центар – Кочани. Од 2007 г. до денес, работи на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Со Одлука на Матичната комисија (бр. 866 од 4.6.2007 год.) кандидатката е избрана во наставно звање предавач на ВЗШ – наставна област клиничка медицина, за периодот од 4.6.2007 година до 3.6.2011 година.

Врз основа на рефератот од Рецензентската комисија, објавен во „Универзитетски билтен“ бр.59 од 3.5.2011 година, Наставно-научниот совет на својата 48. седница одржана на 19.5.2011 година ја избира Ленче Николовска во наставно звање виш предавач за наставна област применета кинезиологија, за периодот од 19.5.2011 година до 19.5.2015 година. Уште од почетокот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката е активно вклучена во редовната настава на Високата здравствена школа при УГД - Штип. Од учебната 2007/2008 година до денес успешно ја изведувала наставата по следните предмети:

1. Нега на болен -1 (I сем.) физиотерапевти и медицински сестри /техничари;
2. Нега на болен -2 (II сем.), медицински сестри/техничари;
3. Физикална медицина -1 (III сем.);
4. Кинезиологија со патокинезиологија и патобиомеханика (III сем.);
5. Медицинска масажа 1 (III сем.), 2+2+1;
6. Физикална медицина – 2 (III сем.), 3+2;
7. Балнеологија со хидротерапија – избран (III сем.), 2+0;
8. Кинезитерапија (IV сем.), 2+2+2;
9. Медицинска масажа -2 (IV сем.);
10. Клиничка кинезитерапија (V сем.), 2+2+2;
11. Физикална терапија со рехабилитација (VI сем.) физиотерапевти и медицински сестри/техничари.

По добиеното, од страна на Одборот за акредитација, Решение бр. сл. 12 од 10.2.2009 година, како и Решението бр. 13-9143/4 од 3.9.2013 година за почеток со работа на студиските програми за втор циклус специјалистички стручни студии по рефлексотерапија и акупресура, кинезитерапија и рехабилитација на деца и корекција на телесни деформитети на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката Ленче Николовска е активно вклучена во наставата на сите три специјалистички студиски програми за физиотерапевти и на специјалистичката студиска програма за семејна сестра и патронажна нега, каде што успешно ги изведува наставата и вежбите.

Од учебната 2009/2010 година до денес, кандидатката била ангажирана на следните специјалистички студиски програми и предмети:

Специјалистички стручни студии за семејна сестра и патронажна нега:

1. Рехабилитација и медицинска масажа – задолжителен (2+3);

Специјалистички стручни студии по рефлексотерапија и акупресура:

1. АНМО – кинеска традиционална масажа – задолжителен (2+3);
2. ТАО – превенција и лекување - задолжителен (3+2+1);
3. Основи на кинеската традиционална медицина - задолжителен (3+3);
4. ШИАТСУ третман - избран (2+0+1);
5. Физикална терапија во акупунктурни точки – избран (2+0+1).

Специјалистички стручни студии по кинезитерапија:

1. Кинезитерапија при нервни и интерни болести – задолжителен (3+2+1);
2. Кинезитерапија при повреди и фрактури на ЛМА - задолжителен (3+2+1);
3. Кинезитерапија при телесни деформитети - избран (2+0+1);
4. АНМО – кинеска традиционална масажа – избран (2+0+1);
5. Автомобилизација - избран (2+0+1);

Специјалистички стручни студии за рехабилитација на деца и корекција на телесни деформитети:

1. Деформитети на `рбетниот столб и нивна рехабилитација – задолжителен (2+3);
2. Кинезитерапија и масажа на доенчиња и мали деца – задолжителен (2+3);
3. Кинезитерапија при повреди и фрактури на ЛМА - задолжителен (3+2+1);
4. Деформитети на стапалата и нивна рехабилитација – избран (2+0+1);
5. АНМО – кинеска традиционална масажа - избран (2+0+1).

Кандидатката е автор на позитивно рецензирана скрипта од предавања и практикум коишто се достапни на е-библиотека и репозиториумот на УГД – Штип:

1. Nikolovska, Lence (2014) *Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 - опит и специјален дел*. ISBN 978-608-244-130-6;
2. Nikolovska, Lence, Krstev, Toshe, Vasileva, Dance., Stratovska, Tamara. (2014) *Практикум по клиничка кинезитерапија*. ISBN 978-608-244-131-3

Исто така, кандидатката има издадено седум интерни скрипти од предавања коишто се достапни на е-учење за студентите коишто студираат на студиската програма Физиотерапевти:

1. Кинезиологија со патокинезиологија и патобиомеханика (физиотерапевти од III сем.);
2. Медицинска масажа – 1 (за физиотерапевти од III сем.);
3. Кинезитерапија (за физиотерапевти од IV сем.);
4. Медицинска масажа – 2 (за физиотерапевти од IV сем.);
5. Балнеологија со хидротерапија (за физиотерапевти од IV сем.);
6. Клиничка кинезитерапија (за физиотерапевти од V сем.);
7. Физикална терапија со рехабилитација (за физиотерапевти и медицински сестри/техничари од VI сем.)

Во досегашната осумгодишна наставна активност, кандидатката била ментор на 16 одбранети специјалистички трудови, претседател на комисија за одбрана на 14 одбранети специјалистички трудови и ментор на повеќе од 50 одбранети дипломски работи.

Ментор на одбранета специјалистичка работа:

1. Одлука бр. 2502-56/4 од 12.3.2013 г.
2. Одлука бр. 2502-35/43 од 21.1.2014 г.
3. Одлука бр. 2502-118/22 од 15.6.2013 г.
4. Одлука бр. 2502-101/10 од 20.5.2013 г.
5. Одлука бр. 2502-35/42 од 21.1.2014 г.
6. Одлука бр. 2502-282/9 од 16.12.2013 г.
7. Одлука бр. 2502-269/68 од 21.10.2014 г.
8. Одлука бр. 2502-269/67 од 21.10.2014 г.
9. Одлука бр. 2502-269/66 од 21.10.2014 г.
10. Одлука бр. 2502-118/28 од 18.6.2013 г.
11. Одлука бр. 2502-282/8 од 16.12.2013 г.
12. Одлука бр. 2002-43/13 од 29.1.2015 г.
13. Одлука бр. 2502-244/24 од 1.10.2014 г.
14. Одлука од 109. седница на ННС 21.1.2014 г.
15. Стојанче Илиевски (генерација 2009/2010), одбранета септември 2011 година.
16. Тоше Димиќ, Одлука од 84. седница на ННС одржана на 20.2.2013 г.

Член на комисија за одбрана на магистерски и специјалистички труд:

1. Одлука бр. 2502-92/30 од 7.4.2014 г.
2. Одлука бр. 2502-136/43 од 2.6.2014 г.
3. Одлука бр. 2002-43/12 од 29.1.2015 г.
4. Одлука бр. 2502-172/26 од 7.7.2014 г.
5. Одлука од 85. седница на ННС од 12.3.2013 г.
6. Одлука бр. 2902-206/17 од 17.8.2014 г.
7. Одлука бр. 2502-136/42 од 2.6.2014 г.
8. Одлука бр. 2502-244/25 од 1.10.2014 г.
9. Одлука бр. 2502-223/57 од 22.10.2013 г.
10. Одлука бр. 2502-202/21 од 1.10.2013 г.
11. Одлука бр. 2502-174/15 од 10.9.2013 г.
12. Одлука бр. 2502-278/32 од 5.11.2014 г.
13. Одлука бр. 2502-273/56 од 22.10.2013 г.
14. Одлука бр. 2502-202/24 од 1.10.2013 г.

Ментор на одбранета дипломска работа:

1. Одлука бр. 2503-225/3 од 11.9.2014 г.
2. Одлука бр. 2503-212/04 од 3.9.2014 г.
3. Одлука бр. 2503-214/18 од 29.10.2012 г.
4. Одлука бр. 2503-279/23 од 12.12.2013 г.
5. Одлука бр. 2503-214/17 од 29.10.2012 г.

6. Одлука бр. 2503-195/3 од 25.9.2013 г.
7. Одлука бр. 2503-139/2 од 8.7.2013 г.
8. Одлука бр. 2503-279/16 од 12.12.2013 г.
9. Одлука бр. 2503-195/1 од 24.9.2013 г.
10. Одлука бр. 2503-279/11 од 12.12.2013 г.
11. Одлука бр. 2503-154/2 од 19.6.2014 г.
12. Одлука бр. 2503-214/19 од 29.10.2012 г.
13. Одлука бр. 2503-230/15 од 15.9.2014 г.
14. Одлука бр. 2503-113/1 од 12.5.2014 г.
15. Одлука бр. 2503-279/1 од 4.1.2014 г.
16. Одлука бр. 2503-269/2 од 4.12.2013 г.
17. Одлука бр. 2503-220/9 од 21.10.2013 г.
18. Одлука бр. 2503-204/1 од 26.8.2014 г.
19. Одлука бр. 2503-242/7 од 5.11.2013 г.
20. Одлука бр. 2503-219/14 од 9.9.2014 г.
21. Одлука бр. 2503-99/2 од 17.5.2013 г.
22. Одлука бр. 2503-220/5 од 21.10.2013 г.
23. Одлука бр. 2503-279/14 од 12.12.2013 г.
24. Одлука бр. 2503-251/3 од 18.11.2013 г.
25. Одлука бр. 2503-214/21 од 29.10.2012 г.
26. Одлука бр. 2503-214/22 од 29.10.2012 г.
27. Одлука бр. 2503-220/8 од 21.10.2013 г.
28. Одлука бр. 2503-231/15 од 29.10.2013 г.
29. Одлука бр. 2503-220/7 од 21.10.2013 г.
30. Одлука бр. 2503-103/5 од 30.5.2014 г.
31. Одлука бр. 2503-279/22 од 12.12.2013 г.
32. Одлука бр. 2503-112/1 од 6.6.2013 г.
33. Одлука бр. 2503-255/4 од 8.10.2014 г.
34. Одлука бр. 2503-213/8 од 4.9.2014 г.
35. Одлука бр. 2903-232/8 од 30.10.2013 г.
36. Одлука бр. 2503-251/1 од 18.11.2013 г.
37. Одлука бр. 2503-251/2 од 18.11.2013 г.
38. Одлука бр. 2503-247/1 од 13.11.2013 г.
39. Одлука бр. 2503-88/5 од 31.3.2014 г.
40. Одлука бр. 2503-232/11 од 30.10.2013 г.
41. Одлука бр. 2503-88/4 од 31.3.2014 г.
42. Одлука бр. 2503-201/1 од 26.8.2014 г.
43. Одлука бр. 2503-214/20 од 19.10.2012 г.
44. Одлука бр. 2503-279/12 од 12.12.2013 г.
45. Одлука бр. 2503-232/12 од 30.10.2013 г.
46. Одлука бр. 2503-219/13 од 9.9.2014 г.
47. Одлука бр. 2503-279/15 од 12.12.2013 г.
48. Одлука бр. 2503-220/6 од 21.10.2013 г.
49. Одлука бр. 2503-232/2 од 30.10.2013 г.
50. Одлука бр. 2503-242/16 од 5.11.2013 г.
51. Одлука бр. 2503-247/2 од 13.11.2013 г.
52. Одлука бр. 2503-96/2 од 8.5.2013 г.
53. Одлука бр. 2503-247/3 од 13.11.2013 г.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ

Научна евалуација на научните трудови достапни во репозиториум за целиот период до изборот на кандидатката д-р Ленче Николовска

Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/останати)

1. Nikolovska, Lence (2014) *Influence of our weight loss program on the psycho emotional status of patients*. International scientific Journal of Kinesiology “Acta Kinesiologica”, 8 (1). pp. 92-94. ISSN 1840-3700 <http://www.actakin.com/TEXT/TxAr0801.html>

Присутството на акумулирани масти и целулит е сериозен удар на самодовербата на жените и има негативни последици врз расположението, активноста, перформансите и мотивацијата. Намалувањето на телесната тежина и на целулитот се одразува позитивно врз целокупната психоемоционална состојба, самодовербата и расположението. Целта на оваа студија е да се оцени опитата здравствена и психолошка состојба на клиентите преку анкетно истражување и евалуација на самодоверба, активноста и на расположението (SAM) и да се споредат резултатите пред и по спроведување на нашата програма за намалување на телесната тежината. Истражувањето го набљудува ефектот на нашите програми за намалување на прекумерната тежина и отстранување на целулитот кај 123 жени во период од три месеци. Пациентките се на возраст од 29 до 45 години, имаат целулит - втор степен и зголемена телесна тежина (БМИ = 27, 30). Тие се поделени во три групи: група А (45 жени); група Б (37 жени) и група С (41 жени). Студијата се фокусира на перформансите на телото и психо-емоционалниот статус. Разликите во набљудуваните индикатори ја покажуваат ефикасноста на трите физиотераписки програми.

2. Nikolovska, Lence (2014) *Our experience in the reduction of overweight and cellulite*. International scientific Journal of Kinesiology “Sport Science”, 7 (1). pp. 20-22. ISSN 1840-3670 <http://www.sposci.com/TEXT/TxAr0701.html>

Во 21 век дебелината има епидемски размери и од страна на СЗО се смета како еден од водечките причини за прерана смрт во светот. Целта на оваа студија е да се оцени ефектот од нашата програма за слабење кај жени со прекумерна тежина и целулит за период од три месеци. Истражувањето вклучува 123 жени, поделени во три групи. Третманот на групата А вклучува естетска физиотерапија; Група Б - антицелулитна масажа, силов тренинг и кардиотренинг, и групата Ц - високоинтензивни интервални тренинзи во комбинација со антицелулитна масажа. Студијата се фокусира на физичките перформанси на телото. Разликите во набљудуваните индикатори покажуваат ефикасност кај трите физиотераписки програми.

3. I. Topuzov, L. Nikolovska, Lence (2010) *Роля на изкуството при хората с увреждания*. Journal of Biomedical and Clinical Research. ISSN 1313-9053 Volume 3, Number 1, Supp.1 www.jbcr.mu-pleven.bg

Примената на уметности при лекување и рехабилитација на пациенти / клиенти има долготрајна традиција. Многумина ја нарекуваат арт-терапија. Поимот арт-терапија вклучува примена на техники и технологии од уметноста и уметничката дејност за рехабилитација на лица со ограничени можности и инвалидитет. Како лековито средство се користат различни видови и жанрови на уметноста. Утврдено е дека уметноста има влијание врз емоционалната состојба на поединецот, вклучувајќи ги креативните можности за адаптација и самоодржување. Според Ал. Копелтин, арт-терапијата има голем број на предности кои треба да бидат употребени при рехабилитацијата, може да се применува без ограничувања од возраста, полот и образованието на клиентите, а исто така таа нема никакви контраиндикации.

5.Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир

во странство:

4. Panova, Gordana and **Nikolovska, Lence** and Jovevska, Svetlana and Sumanov, Gorgi and Panova, Blagica and Panov, Nenad (2014) *Prediktor invalidnosti pacijenata na dijitalizi*. In: The First Congress of “Partnership for patients”, 21-23 Nov 2014, Fojnica, BiH . (Unpublished)

5. Panova, Gordana and **Nikolovska, Lence** and Jovevska, Svetlana and Sumanov, Gorgi and Stojanov, Hristo and Panova, Blagica and Panov, Nenad and Gazepov, Strahil (2014) *Nosocomial infections*. In: 5. Kongres strucnog drustva za susbijanje boli, 3-4 Oct 2014, Varazdin, Hrvatska. (Unpublished)

6. **Nikolovska, Lence** and Krstev, Toshe and Megova, T. and Mihaylova, N. (2013) *Exercise program for reduction of body weight in case of overweight and cellulite*. Всероссийской научно-практической конференции с международным участием “Лечебная физическая культура: достижения и перспективы развития” - Москва. р.р.188; ISSN 978-5-905760-21-1

Дискусијата за спречување и намалување на прекумерната тежина е добредојдена, бидејќи податоците на СЗО покажуваат дека во 2015 година, околу 2,3 милијарди возрасни ќе бидат со зголемена телесна тежина и ќе има повеќе од 700 милиони дебели луѓе. Цел: Да се оцени ефектот на програмата за тренинг кај жените со прекумерна тежина и целулитот за период од три месеци. Објект на студијата се 37 жени со прекумерна тежина. Кај сите учесници во испитувањето е прилагана следната тренинг програма: антицелулитна масажа, вежби со отпор и кардиотренинг (три пати неделно). Добиените резултати по обработката на податоците ја потврдуваат ефективноста на применетата тренинг програма.

7. **Nikolovska, Lence** and Stratorska, Tamara and Megova, T. and Mihaylova, N. (2013) *Physiotherapy for patients with cervical spondylarthrosis*. Всероссийской научно-практической конференции с международным участием “Лечебная физическая культура: достижения и перспективы развития” - Москва. р.р.191; ISSN 978-5-905760-21-1

Целта на оваа студија беше примена и евалуација на две програми за физикална терапија кај пациенти со цервикална спондилоартроза. Испитуваните 40 пациенти се поделени во две групи. Пациентите од контролната група се третирани со масажа и аналитички вежби. Програмата кај пациентите од експерименталната група е дополнета со мануелни техники за мобилизација на меките ткива. Резултатите покажуваат зголемување на мобилноста, намалување на болката и избалансиран тонус на цервикалните мускули кај пациентите од експерименталната група.

8. Panova, Gordana and Sumanov, Gorgi and Stojanov, H and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Jovancevska, Daniela (2013) *Treatments for back pain / herniated disc*. In: 4. Congress of the Professional Society for the suppression of pain, 4-8 Oct 2013, Lovran, Croatia.

9. Panova, Gordana and Panov, Nenad and Stojanov, H and Sumanov, Gorgi and Panova, Blagica and Stojanovski, Angel and **Nikolovska, Lence** and Jovevska, Svetlana and Trajanovski, D and Asanova, D (2013) *Burnout Syndrome*. In: 8th International Medical Students’ Congress in Novi Sad, 18-21 July 2013, Novi Sad, Serbia.

10. Panova, Gordana and Panov, Nenad and Stojanov, H and Sumanov, Gorgi and Panova, Blagica and **Nikolovska, Lence** and Salkovski, Safet and Stojanovski, Angel and Ramovski, Dehnan (2013) *Stress in health workers*. In: 8th International Medical Students’ Congress in Novi Sad, 18-21 July 2013, Novi Sad, Serbia.

11. Panova, Gordana and Sumanov, Gorgi and Stojanovski, Angel and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Nikolova, V (2013) *Rabies the clinic for infectious diseases in Skopje from 2007 to 2011*. In: 8th International Medical Students’ Congress in Novi Sad, 18-21 July 2013, Novi Sad, Serbia.

12. Panova, Gordana and Jovevska, Svetlana and Jovevska, M and Sumanov, Gorgi and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Stojanovski, Angel (2013) *Variations of renal arteries in human*. In: 8 International Medical Student’s Congress in Novi Sad, 18-21 July 2013, Novi Sad, Serbia.

13. Panova, Gordana and Sumanov, Gorgi and Stojanovski, Angel and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Salkovski, Safet (2013) *Epidemiological characteristics of viral rhabdomyosarcoma of the oral cavity hepatitis "b" in Macedonia in the period from 2001 to 2010*. In: 8th International Medical Students' Congress in Novi Sad, 18-21 July 2013, Novi Sad, Serbia.

14. Andonova, Tatyana and Kraydjikova, Leyla and Peeva, Penka and **Nikolovska, Lence** (2012) *Massage methods for psychoemotional recovery in female athletes*. In: XVI International Scientific Congress "Olympic Sports and Sport for All, May, 2012, Sofia, Bulgaria.

Модерниот спорт е поврзан со поголем физички, невропсихолошки и емоционален стрес, кој бара соодветно закрепнување. Ефектот на примена на масажата за лимфна дренажа на Pascal Coshe за закрепнување кај спортистите е испитуван во претходно истражување. Нејзиното влијание врз психоемоционалниот статус на спортистите не биле предмет на истражување до сега. Балансирачките масажни техники се познати по своето позитивно релаксирачко влијание врз луѓето, во услови на стрес од модерниот живот. Балансирачката масажа е широко распространета пракса во СПА центрите и бањите, но неговата улога во психоемоционалното обновување на спортистите сè уште не е позната. За оцена на влијанието на двете масажни техники е користен SCAM тест (self-confidence, activity and mood) врз основа на фактот што самодовербата, активноста и расположението го претставуваат функционалниот психоемоционален статус на личноста.

15. Andonova, Tatyana and Kraydjikova, Leyla and Peeva, Penka and **Nikolovska, Lence** (2012) *The effect of massage on psychic functional state in female athletes*. In: VI International Scientific Congress "Sport, Stress, Adaptation", May, 2012, Sofia, Bulgaria.

Во нашето досегашно ниво на резултатите од работата и зголемувањето на конкуренцијата во овој спорт, при што техничкиот и физичкиот тренинг на врвните атлетичарки е доста висок и приближно еднаков, атлетичарките кои можат прецизно и свесно да управуваат со нивната психичка состојба пред и за време на трката - се победнички. Неопходен инструмент за надминување на негативните состојби е прелиминарната спортска масажа. Нејзината цел е да го надополни загревањето на телото и да ја подготви атлетичарката за следното физичко и психичко оптоварување и да ја зачува нејзината сила. Правилно избрани масажни техники помагаат во регулацијата на емоционалната состојба. Балансирачките масажни методи се дојдени во пракса, благодарение на СПА индустријата. Нивниот корисен ефект е значаен фактор за релаксација и за отстранување на стресот на модерниот човек. Во достапната литература, не се најдени студии за ефектите на масажните техники за балансирање врз функционалната состојба на организмот и умот кај спортистите.

16. Kraydjikova Leyla, Andonova Tatyana, Matzuridis Andreas, Matzuridis Atanasios, **Nikolovska Lence** (2012) *Adaptive physical activity and sport in 15-years old students with thoracic deformation*. In: VI International Scientific Congress "Sport, Stress, Adaptation", May, 2012, Sofia, Bulgaria.

Во услови на модерниот живот, проблемите за подобрување на здравјето на учениците со помош на физичко образование се исклучително важни. Ниската физичка активност, заедно со лошата положба на телото и одењето, се меѓу најважните етиолошките фактори за појава на абнормални кривини на 'рбетниот столб. Децении наназад, различни автори се обидуваат да ги откријат тајните на 'рбетните абнормалности и да ги пронајдат најдобрите методи и алатки за нивна рана превенција. Унифициран сет на методи за третман на абнормални искривувања на 'рбетниот столб со своите конзервативни, ортопедски или хируршки модалитети сè уште не постои во светски размери. Многу автори потврдуваат дека асиметричното оптоварување, слабост и лесен замор на нервно-мускулниот систем се причина за формирање на погрешна позиција, која може да послужи како механизам за отклучување структурна сколиоза. Други, пак, сметаат дека наследноста може да биде етиолошки фактор. Според нив, предиспозицијата за болеста е вродена, но деформациите се појавуваат како резултат на прекумерно оптоварување. Добрата превенција на абнормални 'рбетни кривини бара цел сет на мерки, кои се применуваат и дома и во училиште.

Една од главните задачи на адаптираната физичка активност и спорт (APAS) примената на поинтензивен режим кај деца и младици со посебни потреби, со цел да ги подобрат својата функционална и физичка состојба. Според В. Винел (1979), показател за конзервативен третман е деформитет до 20°. Многу автори ги пренесуваат своите искуства од вклучување на пливањето во комплексната терапија на децата со сколиоза и неправилна поза на телото (кифоза).

17. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** (2012) *Application of spinal and anesthesia for inguinal hernia repair compared patient satisfaction at the Clinical Center in Stip*. Megunaroden Kongres Sester Pracujicich v Oboru Arim-Praha, 2012. p. 32. ISSN 978-80-260-3221-2

18. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** (2012) *Insulin for the treatment of gestational diabetes mellitus*. Third International Medical Congress, Belgrade, Serbia.

19. Salkovski, Safet and Panova, Gordana and Velickova, Nevenka and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta (2012) *Incidence of patients with acute aortic dissection*. Knjiga sazetaka 53 Kongres studenata Biomedicinskih nauka Srbije. p. 185. ISSN 978-86-7197-378-6

20. Panova, Gordana and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Velickova, Nevenka and Dzidrova, Violeta and Stojanovski, Angel (2012) *Acute myocardial infarction in the clinical hospital in Stip*. In: 5th Scientific Conference "Students Encountering Science" With International Participation, Banja Luka.

21. Panova, Gordana and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** and Panov, Nenad and Panova, Blagica and Stojanov, Angel and Nestorova, Biljana (2012) *Incidence of patients with acute aortic dissection*. In: 5th Scientific Conference "Students Encountering Science" with International Participation, Banja Luka.

22. Panova, Gordana and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Velickova, Nevenka and Dzidrova, Violeta and Stojanovski, Angel (2012) *Infants born with risk factors in the period 2009-2011 in Stip*. In: 5th Scientific Conference "Students Encountering Science" with International Participation, Banja Luka.

23. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta and Stojanovski, Angel (2012) *Patients with tracheostomy*. In: 5th Scientific Conference "Students Encountering Science" with International Participation, Banja Luka.

24. Panova, Gordana and Panov, Nenad and Panova, Blagica and **Nikolovska, Lence** and Velickova, Nevenka and Dzidrova, Violeta and Stojanovski, Angel (2012) *The influence of physiotherapy in gait dynamics for patients with sub-acute stroke*. In: 5th Scientific Conference "Students Encountering Science" with International Participation, Banja Luka.

25. Panova, Gordana and Stojanovski, Angel and Milev, Ivan and Panov, Nenad and Panova, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** (2012) *White mistletoe extract (Viscum Album) tested on experimental animals as therapy for cancer*. In: International medical students Congress, Novi Sad.

26. Lazarova, Blagica and Panova, Gordana and Velickova, Nevenka and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta (2012) *Patients with tracheostomy*. In: 53. Kongres studenata biomedicinskih nauka Srbije sa međunarodnim učešćem, 26-30 April, 2012, Kopaonik, Serbia.

27. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Panov, Nenad and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** (2012) *Treatment in children age hydrocephalus*. In: 32 Balkan Medical Week, 21-23 Sept 2012, Nis, Serbia.

28. Krajdjikova, Leila and **Nikolovska, Lence** and Krstev, Toshe and Spasov, D (2011) *Кинезитерапија при хроничен болков синдром в лумбосакрална област*. In: Първи национален конгрес по неврорехабилитација (с меѓународно учество), 27-29 Oct 2011, Veliko Trnovo, Bulgaria. ISSN 1312-2105; Volume 5, 2011, Issue 2.

Целта на истражувањето е да се апробира ефектот на некои мануелни методи за мобилизација (МММ) кај пациенти со хронична лумбо-сакрална болка, како последица на сакроилијакална дисфункција. Материјал и методи: - објект на истражувањето се 24 пациенти (17 жени и 7 мажи) на средна возраст $48,25 \pm 12,71$ г.

29. Kncev, D and **Nikolovska, Lence** and Kraydzjikova, Leyla (2011) Кинезитерапия при пациенти с шийна спондилоартроза. In: VIII Национален конгрес по спортна медицина и кинезитерапия, 12 March 2011, Sofia, Bulgaria.

Нервно-мускулните и фасциалните техники се претпоставка за брзо и изразено намалување на зголемениот мускулен тонус. Нормализирањето на стабилизацијата на вратниот рбет доведува до зголемување на зглобната подвижност. Цел на кинезитерапијата е да се обнови функцијата на контрактилните и неконтрактилните структури на вратот. Средства на кинезитерапијата: позициона терапија; лековита масажа; пасивни и активни вежби за вратот и рамениот појас; постизометрична релаксација; релаксирачки вежби; автомобилизација; изометрични вежби; механичка тракција на вратот; совети за автомобилизација и вежби за вратот во домашни услови. Спроведени се по 10 процедури на пациент. Активните вежби за вратот и рамениот појас, изометричните вежби во комбинација со автомобилизација го редуцираат мускулниот дисбаланс. Подобрената функционална состојба и намалувањето на болката го подобруваат квалитетот на живот на пациентите со цервикална спондилоартроза.

30. Nikolova, Milica and **Nikolovska, Lence** and Kraydzjikova, L. (2011) Методика за масаж при жени с гиноидно затлъстяване и целулит. In: VIII Национален конгрес по спортна медицина и кинезитерапия, 12 March 2011, Sofia, Bulgaria.

Дебелината од гиноиден тип е проследена со зголемување на адипоцитите и масните делчиња во хиподермата на бедрата, струкот и стомакот, во коишто се складираат триглицериди во големи количества. Цел на испитувањето: достигнување на оптимална и здрава телесна маса и отстранување на масните наслаги и целулитните зони. Задачи: подобрување на циркулацијата на крвта и на лимфата, мобилизација на мастите, зацврстување на сврзното ткиво во кожата и хиподермата, зајакнување на мускулите на долните екстремитети и стомачните мускули. Спроведената комбинирана методика доведува до значајна редуција на телесната маса, главно, за сметка на подкожното масно ткиво и телесните обиколки. Се постигнува прераспределба на поткожното масно ткиво со претежно намалување во зоните засегнати од гиноидна дебелина.

31. Kraydzjikova, L and Gacova, S and **Nikolovska, Lence** (2011) Фасциални меридиани и манипулации. In: VIII Национален конгрес по спортна медицина и кинезитерапия, 12 March 2011, Sofia, Bulgaria.

Фасцијата е сврзоткивна ципа која што ги обвива различните мускули или органи на телото и служи за разделување на одделните слоеви. Таа се состои, главно, од колагенски влакна (околу 65%) коишто се пресекуваат помеѓу себе како мрежа под агол од 45 степени. Во одделните фасции колагенските влакна се комбинирани со различен процент на еластин. При трауми и заболувања се нарушува балансот помеѓу еластинот и колагенот, се зголемува количината на колагенски влакна – тип I, настанува нивно слепување и се нарушува лизгањето помеѓу влакната. Се создават услови за локална некроза. При стареење или при силно оптегнување на ткивата се зголемува процентот на колаген, а процентот на еластин се намалува. Бидејќи сите влакна на фасцијата са сврзани помеѓу себе, ако се приложи сила на еден зглоб, може да биде предадена на други делови од телото коишто немаат мускулна врска со нив. Со помошта на Тенсегрити моделот е полесно да се разбере дека компонентите, расположени далеку од определен зглоб, можат да имаат влијание врз него. Растегањето на фасцијата и добрата регенерација на колагенот ја прави личноста здрава, подвижна и убава. Се подобрува квалитетот на нејзиниот живот.

32. Vasileva, Dance and Palova, Sevdalinka and **Nikolovska, Lence** and Krstev, Toshe and Stratorska, Tamara (2011) Приложение на манипулативен масаж, ставно-мобилизационни и мускулно инхибиторни техники след руптура на ахилесовото сухожилие. Оптимизација на съчетавањето на съвременни мануални техники при третирањето на мускулно - скелетни дисфункции. pp. 151-158. ISSN 978-954-718-323-0

Целта на овој труд е примена на физиотераписки методи за обновување на подвижноста на зглобовите и мускулно-тетивната функција и да се следи нивната ефикасност кај пациентите со руптура на Ахиловата тетива. Пациентите се поделени во две групи, во согласност со применетите кинезитераписки методи. Во експерименталната група, освен класична кинезитерапија, е мобилизиран зглобот,

мускулно - инхибиторни техники и манипулативна масажа по Териер. Со оглед на позитивниот ефект од употребата на мобилизационите техники, сметаме дека тие треба да бидат вклучени во кинезитераписката програма за функционално заздравување по руптура на Ахиловата тетива. Правилниот избор на техники, нивното дозирање и усогласеност со контраиндикации се основа за успешно лекување.

33. Krstev, Toshe and **Nikolovska, Lence** and Stratorska, Tamara and Vasileva, Dance (2011) Кинезитерапија при хроничен болков синдром в лумбо-сакралната област. Оптимизација на съчетаването на съвременни мануални техники при третирањето на мускулно-скелетни дисфункции. pp. 94-102. ISSN 978-954-718-323-0

Во периодот од мај до октомври 2011 година, проследени се 28 лица со болен синдром и функционални блокади во лумбалната област. Пациентите се поделени во 2 групи во зависност од методиката на лекување (група А – контролна и група Б – експериментална). Комплексот на лечење кај група А вклучува класична медицинска масажа, ПИР, аналитички вежби со голема фит-бол топка и изометрични вежби. Кај пациентите од група Б класичната медицинска масажа е заменета со мануелна мобилизација на лумбалниот дел, мобилизирачка масажа и обработка на тригерни точки. Кај сите пациенти се добива намалување на болката, но кај експерименталната група ефектот е поголем за 1 пункт. Болката најмногу се намалува во областа на тригерните точки на мускулите.

34. Stratorska, Tamara and **Nikolovska, Lence** and Krstev, Toshe and Vasileva, Dance (2011) Медицинска рехабилитација и ерготерапија при пациенти с цервикокартроза. Оптимизација на съчетаването на съвременни мануални техники при третирањето на мускулно-скелетни дисфункции. pp. 63-70. ISSN 978-954-718-323-0

Цел на истражувањето е да се направи анализа на резултатите од лекувањето на пациенти со цервикокартроза, на коишто е применета комбинирана програма за кинезитерапија која вклучува мануелна мекоткивна мобилизација комбинирана со миофасцијални техники и активна кинезитерапија и ерготерапија. Објект на истражувањето се 20 пациенти со мускулно-скелетна дисфункција во цервикалната област (15 жени и 5 мажи) коишто се поделени во 2 групи (контролна и експериментална), на средна возраст од 43,5 години. Резултатите од применетата кинезитераписка програма демонстрираат нормализирање на нарушените функции на вратниот дел, редукација на мускулниот дисбаланс, намалување на субјективните поплаки и болката со 3,3 пункта според визуелно-аналогната скала.

35. Zaynilova, Anelia and Kraydjikova, Leyla and Gacova, Svetla and **Nikolovska, Lence** (2011) Кинезитерапија в раниот следоперативен период след тотално ендопротезирање на тазобедрена става. [Project]

Ова проучување ја следи ефективноста на ПНМУ методата за подобрување на обемот на движење по тотално ендопротезирање на зглобот на колкот во периодот на хоспитализација. Објект на проучување се 15 пациенти (10 жени и 5 мажи) на возраст од 52 до 74 години (средна возраст 65,33 г.). Функционална оценка по скалата ILOA е направена на третиот и осмиот постоперативен ден. Добиените резултати покажуваат дека спроведената кинезитераписка програма има поволен ефект кај пациентите со ендопротеза на колкот во раниот постоперативен период. Техниките од проприоцептивното нервно-мускулно олеснување, коишто се вклучени во експерименталната програма, го подобруваат обемот на движење во колкот и се добра превенција против мускулната хипотрофија.

36. Kraydjikova, Leyla and Gacova, Svetla and **Nikolovska, Lence** (2011) Physical therapy in the acute period after total knee arthroplasty. [Project]

Ендопротезирањето навлегува се пошироко во хируршката пракса, но операцијата ја враќа само механиката на зглобот. Доброто функционално заздравување бара целенасочена, добро избалансирана и комплексна кинезитерапевтска програма. Проучувањето ги претставува резултатите од третирањето на 15 пациенти (9 жени и 6 мажи) во периодот на хоспитализација по тотална ендопротеза на колениот зглоб. Добиените резултати ја потврдуваат хипотезата дека комбинацијата на некои мускулно-енергетски и миофасцијални техники со ритмичка стабилизација и аналитички вежби за флексија и екстензија во оперираниот зглоб има добар тераписки ефект и може да се препорача за праксата на физиотерапевтите.

37. Yassenova, Danka and Matsouridis, Athanasios and Matsouridis, Antreas and **Nikolovska, Lence** (2011) *Physiotherapy in the late postoperative stage after total hip arthroplasty*. [Project]

Ендопротезирањето на зглобот на колкот им помага на пациентите да си го вратат својот активен живот. **Целта** на проучувањето е да се испита ефективностa на модифицираната кинезитерапевтска програма, која вклучува ПНМУ техники и мекоткивни мобилизации, за функционално заздравување на долниот екстремитет во доцниот постоперативен период по тотално ендопротезирање на колкот. **Материјал и методи:** објект на проучување се 25 пациенти (16 мажи и 9 жени) на возраст од 61 до 76 г. во доцниот постоперативен период (вториот месец) по тотално ендопротезирање на зглобот на колкот со заднолатерален достап. **Резултатите** покажуваат редуцирање на болката и мускулниот дисбаланс, зголемена стабилизација на колкот, правилен начин на придвижување и подобрен квалитет на живот на пациентите со тотална ендопротеза на колкт.

38. Topouzov, Ivan and **Nikolovska, Lence** (2010) *PEOP – model in rehabilitation*. In: First National Congress on Medical Rehabilitation and Occupational Therapy, 4-6 Nov 2010, Borovets, Bulgaria.

ЛОДИ - моделот е насочен кон пациентот и има за цел да ја обезбеди неговата рехабилитација и исполнувањето на неговите секојдневни потреби сообразени со личноста, организациите и луѓето наоколу. Изборот на рехабилитационите дејности, нивното исполнување и учество, според ЛОДИ - моделот претставува сложена релација помеѓу личноста и околната средина. Тоа важи за секој човек со неговите дејствија, задачи и улоги, коишто се од значење за него. Моделот ги разгледува способностите, можностите на личноста и факторите на околната средина (природни и архитектурни, социјална поткрепа, културни норми и оценки). ЛОДИ - моделот има четири основни компоненти. Тие покажуваат што човекот сака и треба да прави во своето секојдневие; исполнување на дејностите); дали неговите лични психолошки, физиолошки и когнитивни способности одговараат со местото за извршување на дејностите (околната средина), за да се стигне до успех. Правилното заемно дејство помеѓу способностите на лицето, околната средина и правилно избраните дејности доведува до исполнување на планираното и активно учество во рехабилитацијата.

39. Topouzov, Ivan and **Nikolovska, Lence** (2004) *Fat mass and menarche in Bulgarian and Macedonian girls*. In: Научна конференција с меѓународно учество: „Физичкото възпитание и спортът в образователната система“, 4-5 Nov 2004, Blagoevgrad, Bulgaria.

Во земјава

40. **Nikolovska, Lence** and Jovancevska, Daniela and Panova, Gordana and Gazepov, Strahil (2014) *Улогата на медицинската сестра во подготовка, третман и нега на пациент со syndroma Wunderlich*. In: Прва интернационална конференција на високите школи и факултети од областа на сестринството, 30-31 May 2014, Bitola, R.Macedonia.

41. **Nikolovska, Lence** and Sumanov, Gorgi and Panova, Gordana and Zdravkova, Vaska and Dzidrova, Violeta (2014) *Прва интернационална конференција на високите школи и факултети од областа на сестринството*. In: First International Conference of Nursing Colleges and Faculties, 30-31 May 2014, Bitola, Macedonia.

42. Panova, Gordana and Zdravkova, Vaska and Dzidrova, Violeta and Gazepov, Strahil and Sumanov, Gorgi and **Nikolovska, Lence** (2014) *Етички став кон пациенти со хипертензија*. In: First International Conference of Nursing Colleges and Faculties, 30-31 May 2014, Bitola, Macedonia.

43. Panova, Gordana and Jovancevska, Daniela and Gazepov, Strahil and **Nikolovska, Lence** and Panova, Blagica and Sumanov, Gorgi (2014) *Етички однос спрема крводарители и приматели на крв и крвни продукти*. In: First International Conference of Nursing Colleges and Faculties, 30-31 May 2014, Bitola, Macedonia.

44. Zdravkova, Vaska and Panova, Gordana and Dzidrova, Violeta and Gazepov, Strahil and **Nikolovska, Lence** and Sumanov, Gorgi (2014) *Етички став кај пациенти со анемија*. In: First International Conference of Nursing Colleges and Faculties, 30-31 May 2014, Bitola, Macedonia.

45. Panova, Gordana and Dzidrova, Violeta and **Nikolovska, Lence** and Sumanov, Gorgi (2013) *Животот на децата со Церебрална парализа*. In: 4th International Conference - Institute of Special Education and Rehabilitation, 17-19 Oct 2013, Ohrid, Macedonia.
46. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Sumanov, Gorgi and **Nikolovska, Lence** (2013) *Руфејда прва медицинска сестра во историјата на Исламот*. In: IV Македонски конгрес за Историја на медицината со меѓународно учество, 18-19 Apr, 2013, Skorje, R. Macedonia.
47. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Sumanov, Gorgi and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** (2013) *Развојот на промените во сестринството*. In: IV Македонски конгрес за Историја на медицината со меѓународно учество, 18-19 Apr 2013, Skorje, R. Macedonia.
48. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta (2012) *Treatment of microalbuminuria in metabolic syndrome (survey)*. In: 35 International Medical Scientific Congress for medical students and young doctors, 08 May 2012, Ohrid, Macedonia.
49. Panova, Gordana and Velickova, Nevenka and Panova, Blagica and Panov, Nenad and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta (2012) *Comparision of cytological and histological findings of human term placenta*. In: III Конгрес на лекарите по општа медицина на Р. Македонија со меѓународно учество, 26-29 Apr 2012, Охрид, Македонија.
50. Panova, Gordana and Panov, Nenad and Panova, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** and Dzidrova, Violeta (2012) *Epidemiology of distal radius fracture*. In: III Конгрес на лекарите по општа медицина на Р. Македонија со меѓународно учество, 26-29 април, 2012, Охрид.
51. Panova, Gordana and Ivanovska, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** and Sendov, L (2011) *Лекување и контрола на хроничната болка*. In: 34 International Medical Scientific Congress for medical students and young doctors, 12-15 May 2011, Ohrid, Macedonia.
52. Panov, Nenad and Panova, Gordana and Ivanovska, Blagica and Velickova, Nevenka and **Nikolovska, Lence** (2011) *Примена на ортопедски корсет кај деца со Scoliosis thoracalis*. In: 34 International Medical Scientific Congress for medical students and young doctors, 12-15 May 2011, Ohrid, Macedonia.

9. Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт

во странство

53. Krstev, Toshe and **Nikolovska, Lence** and Kraidjikova, leila and Stratorska, Tamara and Zdravkova, Vaska (2014) *Кинезитерапија при хроничен болков синдром во лумбосакралната област*. In: Национална конференција с меѓународно учество „20 години специалност кинезитерапија“, 30 Oct 2014, Blagoevgrad, Bulgaria.

Оваа студија има за цел да се апробира ефектот на кинезитераписката методологија, вклучувајќи некои нервномускулни техники (НМТ) кај пациенти со хронична лумбосакрална болка поради постурални нарушувања. Во истражувањето се вклучени 53 лица болни синдром во лумбосакралната област. Пациентите биле поделени во 2 групи, во зависност од применетата методологија (група А - контролна 30 и група Б - експериментална 23 пациенти). Комплексот на лечење кај контролната група вклучува обработка на максимални болни точки со ласер, Пир, аналитички вежби. Кај експерименталниот комплекс на лечење ист освен ласер пунктурата, а е дополнета со програма за самостојна обработка тригерни точки и вежби за автомобилизација во домашни услови.

15. Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)

1. Member of International Editorial Board of INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF KINESIOLOGY – „ACTA KINESIOLOGICA“

<http://www.actakin.com/TEXT/TxUred01.html>

2. Member of International Advisory Board of - INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF KINESIOLOGY – „SPORT SCIENCE“

<http://www.sposci.com/TEXT/TxZnan01.html>

19. Член на организационен или научен одбор на научен собир, фестивал

во земјата

Член на научна комисија на Првиот конгрес на физиотерапевти, организиран од страна на Здружението на физиотерапевти на Република Македонија;

http://www.fizioterapevt.org.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=455&Itemid=252

22. Студиски престој во странство.

Студиски престој во болницата Гуанг Ан Мен во Пекинг, НР Кина - обука за акупунктура и туи на масажа.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

5.Труд во стручно (научно-популарно) списание

во странство:

54. Panova, Gordana and Panova, Blagica and Panov, Nenad and Sumanov, Gorgi and Jovevska, Svetlana and **Nikolovska, Lence** and Gazepov, Strahil (2014) *Njega i liječenje bolesnika sa moždanim udarom. Rauché Zdravstveni časopis (5). pp. 17-19. ISSN 2233-131X*

Милиони луѓе годишно умираат од мозочен удар, а уште поголем број луѓе остануваат со траен инвалидитет како последица на церебрален инфаркт или крварење во мозочните обвивката. Цел на студијата е да се анализира етиологијата, факторите на ризик за мозочен удар, дијагностичката постапка, исходот кај пациенти со мозочен удар, лекувањето и рехабилитацијата. Се опишува примената на физикална медицина и рехабилитација, видот на вежби кои се применуваат кај пациенти со мозочен удар, почетокот и времетраењето на рехабилитација со цел да се постигнат подобри резултати.

55. Panova, Gordana and Zisovska, Elizabeta and Zdravkova, Vaska and Panova, Blagica and Panov, Nenad and Stojanov, Hristo and **Nikolovska, Lence** and Sumanov, Gorgi (2014) *Presence of Sepsis in Republic of Macedonia. Sepse a MODS. 21-24 January, Ostrava, Czechia. www.sepseostrava.cz*

Бактериска сепса е клинички термин кој се користи да се опише симптоматична бактериемија, со или без органска дисфункција. Вообичаено, сепсата се дефинира како присуство на инфекција во конјункција со синдром на системски инфламаторен одговор (SIRS), со тешка сепса т.н. сепса комплицирана од органската дисфункција и септичен шок т.н. акутно циркулаторно нарушување предизвикано од сепса, кое се карактеризира со постојана артериска хипотензија која не може да се објасни од други причини.

56. Nikolovska, Lence (2013) *Physical therapy for obesity and cellulite*. Спорт и наука – научно-методическо списание. ISSN 1310-3393

Во статијата се разгледуваат механизмите за акумулација на прекумерна тежина и целулит. Се дискутираат мислењата на различни автори за начините за намалување на телесната маса и целулитот преку диетално хранење и различни видови на тренинзи.

57. Nikolovska, Lence (2012) *Program for reduction body mass and cellulite including aesthetic physiotherapy*. Physiotherapy- Journal of Bulgarian Association of Physical Therapists.

Во истражувањето се вклучени 45 жени кај кои се следи ефектот од комбинирањето на разделно хранење, ултразвучна кавитација, радиофреквенција и вибрирачка платформа (GREEN PLATE) за редуција на телесната тежина. Се прават 3 процедури неделно во продолжение на 3 месеци.

Во земјата

58. Papakoca, Kiro and Krstev, Toshe and Dimova, Cena and **Nikolovska, Lence** and Serafimov, Aleksandar (2014) *Нарушувања на темпоромандибуларниот зглоб*. Medicus, информативен гласник на јавното здравство - Штип (21). ISSN 1857-5994

Симптоматологијата на темпоромандибуларните нарушувања се презентира со серија од честни болни состојби, кои го зафаќаат темпоромандибуларниот зглоб (ТМЗ), како и мускулатурата која му припаѓа, а коишто ги контролираат разните движења на долната вилица: зборување, цваќање итн. Точниот број на лица кои имаат некое вакво нарушување е непознат, но статистички е забележано дека жените погодени од ова заболување се за двапати побројни отколку мажите. ТМЗ е зглоб помеѓу мандибулата и темпоралната коска, коска која се наоѓа на надворешната страна на черепот. Овој зглоб може да се почувствува со палпација – поставување на прстите пред ушната школка и истовремено изведување на движења на отворање и затворање на устата.

13. Учесник во научен проект

во странство

НАУЧНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ:

„Оптимизација на съчетаването на съвременни мануални техники при третирането на мускулно - скелетни дисфункции“ НСА „Васил Левски“ - София, Р. Българија

Рег. Номер: 237 от 30.5.2011 ISBN-978-954-718-323-0

15. Техничко унапредување

Кандидатката д-р Ленче Николовска била организатор на неколку стручни работилници на коишто предавачи и демонстратори се реномирани професори и стручњаци од странство:

1. Во соработка со холандската организација `s Heeren Loo, била организатор на работилница на тема: „Basic Motor Skills of Children with Down syndrome“, за новите методи во рехабилитацијата на деца со Даунов синдром, во која беа вклучени студентите од ВЗШ од студиската програма за физиотерапевти, како и родители на деца со Даунов синдром.
2. Организатор на работилница за кинезиотејпинг, јуни 2013 г., Рекреативен центар при УГД - Штип.
3. Организатор на работилница „Рехабилитациски пристап кај деца со Даунов синдром – Лаутеслагер метода“ во соработка со Здружението на физиотерапевти на РМ – октомври 2012 г., УГД – Штип.
4. Сертификат за обука за Ласертерапија – ноември 2010 г., Љубљана, Р.Словенија.
5. Сертификат за обука за естетска медицина (IPL, IRF, VAKAVITE, VAKUM, DERMOABRASION and GREEN PRESS) - ноември 2010 г., Љубљана, Р.Словенија.
6. Сертификат за обука за работа со апарати за физикална терапија – ноември 2010 г., Љубљана, Р.Словенија.
7. Сертификат за активно учество на континуирана медицинска едукација работилница за „Кинезиотејпинг“ – мај 2011 г., Бања Банско.
8. Сертификат за активно учество на работилница „Patient care techniues” – мај 2011 г., Охрид.
9. Сертификат за професионален курс по „СЕРМ TAPING“ – април 2012 г., Скопје.
10. Сертификат за активно учество на семинар - работилница на тема „Рехабилитација и физикална терапија во хирургијата“ – март 2014 г.
11. Сертификат за активно учество на семинар - работилница на тема „The Pelvic floor exercises based on motor learning principles” – Охрид, 2014 г.

17. Елаборати и експертизи

Кандидатката активно учествува во подготовка и изработка на елаборатите за акредитација за:

1. Студиска програма за физиотерапевти, прв циклус стручни студии;
2. Специјалистички стручни студии за рефлексотерапија и акупресура;

3. Специјалистички стручни студии за кинезитерапија;
4. Специјалистички стручни студии за рехабилитација на деца и корекција на телесни деформитети.

26. Раководител на Рекреативниот центар при УГД

Од 1.2.2014 година, во склоп на Универзитетот „Гоце Делчев – Штип, е отворен Рекреативниот центар, кој освен за практична настава и вежби за студентите од студиските програми за физиотерапевти од прв и втор циклус на студии служи и за апликативна дејност.

28. Член на факултетски орган, комисија

1. Претседател на Пописна комисија на Факултетот за медицински науки (2008, 2009, 2010, 2011, 2012 и 2013 година);
2. Член на комисија за префрлање на студенти и признавање на испити на Факултетот за медицински науки (2007, 2008, 2009, 2010, 2011 и 2012 година);
3. Член на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки УГД – Штип; (2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 и 2014 година)

30. Класен раководител, согласно со Кредит-трансфер системот - ЕКТС (за четири години)

Раководител на Студиската програма за физиотерапевти, стручни студии, ФМН -Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за единствени критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и според приложената документација, кандидатката д-р. Ленче Николовска ги исполнува критериуми за избор во наставно-научно звање доцент. Има покажано голема активност во полето на наставно-образовна (НО=25), научноистражувачка (НИ=109,2) активност, како и стручно-апликативна и организациско-развијна способност (САОР=77).

Имајќи го предвид горенаведеното, личното познавање на кандидатката и целосното исполнување на сите потребни услови за избор во звањето доцент, Рецензентската комисија има посебна чест да му препорача на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои нашиот предлог и кандидатката **д-р Ленче Николовска** да биде избрана во звањето **доцент** за наставно-научната област **кинезиологија** на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Иван Топузов, претседател, с.р.
Проф. д-р Ѓорге Зафировски, член, с.р.
Проф. д-р Милка Здравковска, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		Број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање предавач	10				10
2.	Избор во звање виш предавач	15				15
	ВКУПНО					25
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		Број	поени	Број	поени	
4	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно списание опфатено во (СЦИ/ЦА/останати) (1,2, х коефициент1,3) (3x3 поени)			2 1	3,9 3	10,8
5	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (40,41,45,46,47,48,51,52 х 1 поен) (42,43,44,49,50 х 0,7 поени) (4,5,8,9,10,11,12,13,19,20,21,22,23,24,25,26 х 1,4 поени) (6,7,14,15,16,17,18,27,28,29,30,31,32,33,34,35, 36,37,38,39 х 2 поени)	8 5	1 0,7	16 20	1,4 2	73,9
9	Учество на научен собир со реферат (постер/ усно), концерт во земјава и во странство (53)			1	1,5	1,5
10	Одбранета докторска дисертација			1	8	8
11	Одбранет магистерски труд			1	4	4
15	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)			2	1	2
19	Член на организационен или научен одбор на научен собир, фестивал	1	1			1
22	Студиски престој во странство			1	8	8
	ВКУПНО					109,2
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
5	Труд во стручно (научно-популарно) списание (54,55 х 4,2 поени) (56,57 х 7,8 поени) (58 х 2 поени)	1	2	2 2	4,2 7,8	26
13	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)			1	8	8
15	Техничко унапредување	8	2	3	2	22
17	Елаборати и експертизи	4	2			8
26	Раководител на завод	1	3			3
28	Член на факултетски орган, комисија	3	2			6
30	Класен раководител, согласно со Кредит-трансфер системот - ЕКТС (за четири години)	1	4			4
	ВКУПНО					77
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					211,2